

GÖÇ YOLU

İçindekiler Tablosu

GÖÇ YOLU.....	2
GÖÇ YOLU BAŞLIĞI ALTINDA İŞLENEBİLECEK KONULAR.....	4
GÖÇ YOLUNUN KISA TARİHİ	4
YAYLA SOSYAL VE KÜLTÜREL BİR YAŞAM ŞEKLİ.....	5
GÖÇ YOLUNDA YAYLA KÜLTÜRÜ	6
GÖÇ YOLUNDA ANDIRN YAYLALARI	7
GÖÇ YOLUNDA YAYLA KÜLTÜRÜ	8
GÖÇ YOLUNDA ANDIRIN YALALARI	8
GÖÇ YOLUNDA YAYLA HAYATI.....	9
GÖÇ YOLCUĞULU	11
ÖZLEDİM.....	12

GÖÇ YOLU

Çukurova'dan Akdeniz kıyılarından Anadolu nun içlerine kadar uzanan yayla yolculuğunun inişleri ve çıkışlarına göç yolu denmektedir Esasen göç yolu tabiri Çukurova dan Toroslara oradan da Anadolu içlerine baharda giden, güzün dönen konargöçerlerin yol güzergâhı nı anlatır. Göç yolu nerdeyse sıfır rakımından iki bin rakımlarına kadar uzanan engebeli, inişli-çıkışlı, dereli-tepeli-vadili, düzlüklü-ovalı, enginli zirveli yolculukta duraklar, konaklamalar, yolculukların coğrafyasıdır.

Varılan her yerde yerleşik köyler, obalar, mezralar, kasabalar ile tanışıklık, buluşmalar, kaynaşmalar yaşanır.. Arının çiçeklere konması gibi her insandan, toplumdan kültür alış-verişleri. Göç yolu coğrafyasında kültürlerin yoğrulması, kaynaşması, zenginliği karşımızda.

Göç yolu Çukurova ile Torosları bileşik kap gibi birbirine bağlar. Yazın yaylalar şenlenir, kışın Çukurova. Coğrafyalar insanoğlu eliyle buluşur, yeni bir kültür doğar

Göç yolunun kavşak yerlerinde obalar, köyler, kasabalar bulunur. Çorbada tuz misali her konargöçer kültür heybesinden kültür katar. Her yıl göç yolu, yeni bir hayat, yeni bir birikim katar kültür harmanına. Adı göç yolu kültürü olur.

Esasen göç yolu, Akdeniz den Toros yamaçlarına uzanan konargöçerlerin yoludur. Ancak bu yol tarihte kullanılan bilinen yoldur. Doğrusu tarihe baktığımızda da ta Kayserinden Çukurova ya kadar sıralı kaleler, bunu anlatır.

Türkler Anadolu ya geldiği zamanda geçit veren güzergâhlar önceki medeniyetlerde de kullanılıyordu. Mesela İskenderin Gülek Boğazından geçtiği bilinir. Anadolu da yaşayan medeniyetler bu geçit veren güzergâhları hep kullanarak yol haline getirmişler. Devletler buraları kullanarak ordularıyla savaşa gittiler. Sümerler. Etiler, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve diğer devletler aynı geçişleri kullanırlar. Yıldırım ın Göksun, Geben üzerinden geçtiği kayıtlarda geçer. Tarihçi Cezmi Yurtsever Çukurova bölgesinden, yukarı çukur oviden, on devletin ordularıyla geçtiğini söyler.

Bu güzergâhlar, sadece toplu geçişler, konargöçerler için kullanılmaz. Esas görevi ticaret yolları için kullanılır. Uzak memleketlerden gelen ticaret karavanları buralardan geçer. Geçişler de asayişini sağlamak, kesintisiz ticaret için yol boylarına kaleler yapılırlar. Hem askeri, hem de ticari görev yaparlar. Bardan şunu anlıyoruz. Bir yerde kaleler varsa orası geçit veya geçiş yoludur. Andırındaki sıra sıra kaleler buraların göç, geçiş, ticari yollar olduğunu anlatır.

Atalarımız aynı güzergâhı konargöçerlik için asırlardır kullanırlar. Asırlar boyu bu yollar kullanıla kullanıla kültür, medeniyet birikimleri oluşur. Yüz yılların birikimi ile hem tarih oluşur, hem de sosyal, kültürel hayat oluşur. Yani göç yolu coğrafyası diye tanımlayacağımız bir yaşam oluşur.

Göç yolu coğrafyasında tarih, medeniyet, kültür birikimi buraları çok zengin ve farklı kılar. Üst üste gelen birikimler hayatın her alanını zenginleştirir. Tarihçilerin tespitlerine göre bu birikimler bu güne yansır. Dilden tutun bütün somut soyut kültür varlıklarının çokluğu ve

çeşitliliği bundandır. Göç yolu üzerinde bulunan Andırının zengin kültür birikimini böyle anlamalıyız.

Andırın göç yolunun tam geçiş merkezi. Çukurova dan da içeriler en kolay geçiş veren tabii coğrafya burası. O nedenle her devirde canlı kalmıştır. Bu tarihte de böyleydi, şimdide böyle. Devirler icabı göç şekli değişse de coğrafya aynı kaldığından göç devam ediyor. Göç gidişiyile, dönüşüyle, kalışıyla bir sosyal kültürel yaşam biçimine dönüşür. Bu bakımdan Andırın tam bir göç yolu kültürüne sahiptir. Tam kültür harmanı taşıır.

Andırında göç deyince önce konargöçerler akla gelir. Burada konan göçen Yörüklerle AYDINLI derler. Sadece Yörükler konup göçmez. Yüz yıl öncesine kadar yukarı Çukurova nın ekserisi konargöçerdi. Bizim kuşak Aşağı Andırın bölgesinin yaylalara göçtüklerini bilir. Andırın öyleki, Çukurova dan, aşağı Andırından, aydınlılardan gelen göçler harmanlaşır, yerlilerle kaynaşır canlılık getirir.

Konargöçerler(Aydınlılar) coğrafi mekânı kışın Çukurova, yazın yaylalar. Bu yerler arasında seyahat göç yolu. Konargöçerler yalnızca buradan geçmezler. Andırının yaylalarında konaklarlar. Yaylaları kiralar, güz mevsimine kadar kalırlar. Güzergâhı kullanarak Gökşun, Sarız, Bin boğa taraflarına, daha içerilere gidenler yol boyları da tedbirler alırlar. Mahsullere zarar vermezler. Geçici konalamakarda izin alırlar. Geçişlerde yerlilerle temas kurarlar.

Aşağı köyler veya Kadirli, Ceyhan, Osmaniye taraflarından hayvanlarıyla gelenlerin sabit yaylaları bulunur. Her yıl aynı yerlere konarlar. Bu yaylalar kendi isimleriyle anılır, bilinir. Yakın zamanlara kadar böyle iken, şimdilerde bu yaylalar yazlık niyetiyle kullanılıyor. Yani dün üreten, geçim çıkaran yaylalar tüketen yerler haline geldiler.

Önceleri aydınlı olsun, yerli yaylacılar olsun yazın üretirler, kışlıklarını hazırlarlar, pazara üretimlerini getirir satarlardı. Andırın pazarına yayladan gelen mahsuller, peynirler, tereyağları aranırdı. Şimdi yaylacılık konaklama ve tüketime dönüşünce yerli halkın üretimleri tüketiliyor. Oda yetmediğinden Çukurova, Kahramanmaraş besliyor.

Göç yolu, bölgeye öylesine bereket katar ki ticaret canlanır. İnsanlar burada birbiriyle tanışır kaynaşır. Dostluklar, yakınlıklar kurulur. Andırın ve çevresi adeta bir köy gibi olur. İnsanlar birbirini tanır, tanışırlar. Bir arada olurlar. Yabancılık çekilmez. Bu güzellik başka yerlerde nadir görülür.

Göç yolu tarihi, ticari yanından öte kültürüyle zengin bir birikim e sahiptir. Andırına gelen yabancıların tespitlerine göre Andırın şivesinden tutun, folklor, sözlü edebiyat, ağıtlar, halk edebiyatının bütün unsurları, somut soyut kültürler, insani değerler bir arada varlar. Andırın insanı da bu birikimden olmalı; zeki, çevik, akıllı, pratik, dili sade, kelime dağarcığı geniş, duygulu, sıcakkanlı, kadirşinas, kültürlü, bakışı geniş, ufku açık tır. Bundan olmalı, girişimci, okuryazarı, aydın, değerlerine bağlı insanlar.

GÖÇ YOLU BAŞLIĞI ALTINDA İŞLENEBİLECEK KONULAR

- 1- Göç Yolu İsmi'nin tarihsel-sosyal-kültürel temelleri.
- 2- Göç Yolu kavramının Andırın sosyal- kültürel hayatına etkileri ve günümüzdeki izleri.
- 3- Kalelerin Göç Yolu güzergahında ifade ettiği anlam.
- 4- Göç Yolu Hikayeleri. (Evlenme-Ölüm- Sosyal Hayat- Güç Mücadeleleri-Aşk Hikayeleri- Edebi Ürünler.)
- 5- Göç Yolunda Aydınlar. (Konar-göçerlik motifleri)
- 6- Göç Yolunun bölgenin kültürel kaynaşımına etkileri.
- 7- Göç yolunun Modern çağ yaylacılık faaliyetlerine sunabileceği katkılar.
- 8- Göç Yolunun tarihsel ve kültürel izleri üzerine farkındalık çalışmaları.
- 9- Göç Yolu güzergahındaki tarihi ve kültürel eserlerin tescili ve restorasyonu sorunu.
- 10- Yeni Göç Yolu projelerinin Bölgenin sosyo-ekonomik kalkınmasına getireceği faydalar.
- 11- Yeni göç yolculuğu,konar göçerlikte yeni oluşumlar
- 12- Göç yolu üzerine edebi, sanatsal çalışmalar

CELİL ÇINKIR

GÖÇ YOLUNUN KISA TARİHİ

Anadolu'da tarihin bilinen ilk döneminden beri konar-göçer yaşam şekli her zaman var olmuştur. Yaylacılık kavramı, coğrafi faktörlerin ışığı altında incelendiğinde, Anadolu'nun birçok sosyal, beşeri ve doğal şartları içerisinde barındıran bölgelere ve bu bölgelerin ortaya çıkardığı ekonomik, sosyokültürel farklılıklara sahip olan alt bölgelere ayrıldığını görmek mümkündür.

Bu farklılıkların ortaya çıkmasında başrolü hiç şüphe yok ki iklim oynamaktadır. İklimsel özellikler, Anadolu'da göçebe halinde yapılan hayvancılığın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinden itibaren 1865 yılına kadar olan süreçte Çukurova'da yaşayan cemaatlerin Andırın'dan Binboğa dağlarına kadar olan alanda hayvancılık faaliyetlerinde bulduklarını görmekteyiz.

1865-1866 yılları arasında Cevdet Paşa ve Derviş Paşa komutasında icra edilen tedip ve iskân harekâtı sonrasında, Çukurova'da kışlayan konar-göçer cemaatlerin hayvan sürüleriyle Çukurova – Toroslar hattında yaptıkları konar-göçer hayat anlayışı büyük oranda sona ermiştir.

Osmanlı'nın 1526 tarihli tapu tahriri ve 1530 tarihli muhasebe defterlerindeki kayıtları incelendiğinde; Kadırlı (O zamanki adıyla KarsZülkadriye) ilçesinde yaşayan toplam

nefer nüfusunun (9243 nefer) yaklaşık olarak %90'ı konar-göçer cemaatlerden meydana geldiği tespit edilmiştir.

Osmanlı'nın 1563 tarihli tapu tahrir defterlerindeki kayıtları incelendiğinde; Binboğa dağları üzerindeki çok sayıdaki yaylaya Kadirli (O zamanki adıyla Kars Zülkadriye) yürükleri çıkmaktadır.

Tedip ve iskân harekâtı sonucunda Çukurova bölgesine yerleştirilmiş olan eski konar-göçer aşiret mensupları ile Andırın'dan Çukurova bölgesine çeşitli nedenlerle göç etmiş olanların büyük bir kısmı eski konalga yerlerine yaylamak amacıyla yaz mevsiminin ilk günlerinden itibaren taşınmaya başlamışlardır. Andırın'da bulunan yaylalara gidişe, aslen Andırınlı olmayan diğer şehirli nüfusun da eklenmesiyle yayla yerleşim yerleri ortaya çıkmıştır.

BARIŞ KABALCI

YAYLA SOSYAL VE KÜLTÜREL BİR YAŞAM ŞEKLİ

Yayla göç yolu. Çukurova ve Toroslarda yayla sosyal kültürel hayatın bir yanı. Herkesin bir yaylası var, Çukurova ve etrafında. Andırın'a yaylaya çıkmak yüzyıllardır süregelen köklü bir gelenek.

Yayla hazırlık. Sıcaklar bastırmadan hazırlıklar tamamlanır. Herkes imkânları ölçüsünde yerleşeceği mekâna göç eder. Kimileri çadır, kimileri küçük bir baraka, bazıları da görkemli yayla evlerine doğru yolculuğu çıkar.

Yayla sade hayat. Güzel bir yayla yaylamak. Yerleşik halk da dört gözle bekler yaylacının gelmesini. Özellikle kışı kıt kanaat geçiren esnaf için hayati önem arz eder bu sene gelecek yaylacının sayısı. Yazın kazanır, kışın kazandıklarıyla idare eder.

Yayla yaşam biçimi. Yayla kültürünün atalardan bizlere kalan genetik bir mirasın izlerini taşır. Aynı göçmen kuşlar gibi vakti geldiğinde göç etmek zorundasın.. Daha iyi olanaklarda daha güzel zaman geçirmek için imkânları olanlar dahi, yayladaki sade mütevazı yaşamın izlerini sürerler keyifle.

Yayla kardeşlik. Binlerce insan içerisinde birbirini hiç tanımayanlar bile aynı çatı altında yaşayan büyük bir aile gibi yaşarlar yaylada. Aynı ağacın gölgesinde piknik yaparlar, aynı domates kasasından domateslerini beğenirler, köylü kadınların getirdiği sınırlı sayıdaki köy yumurtalarını kardeşçe paylaşırlar

Yayla sohbet mekânı. sanki kırk yıllık dostmuş gibi muhabbet ederler. Şakalaşır. Kışla Bahçesi sohbet ve muhabbet mekânı, ayrı bir güzeldir Andırın'da.

Yayla paylaşım. Şehirlerde, yaylaya geldiklerinde hiç tanımadıkları insanlara dahi sofrasını açar, ekmeğini paylaşır. Çünkü bilir ki yaylaydayken paylaşmak gerekir; ekmeği, suyu ve hayatı. Yaylanın tadı paylaşmakla ve kaynaşmakla çıkar.

Yayla buluşma yeri. İnsanın paylaştıkça daha da mutlu, huzurlu olabileceğini anlatır sana yaylanın kaldırım taşları. Yayla yayla olmaktan çıkar. Kutsal bir buluşma mekânı halini alır.

İşte yaylacılık asırlardan beri Toroslarda Çukurova ile Anadolu içlerine bir hayat göçü. Andırın da yaylacılığın bütün özelliklerini yaşamaktadır.

HÜSNÜ KARCI

GÖÇ YOLUNDA YAYLA KÜLTÜRÜ

Göç yolu deyince Çukurova ve Toroslar akla gelir. Göç edenlerde Yörükler. Yörükler Coğrafyamızda; (Toroslar ve Çukurova'yı kapsayan alanda) halen konar -göçer olarak yayla geleneğini ve yayla kültürünü, sayıları azalsa da devam ettirmektedirler.

Yayla zamanı gelince gözle görülür bir telaştır başlar... Yörükler, yüzlerce yıllık geleneklerinde olduğu gibi, başta at ve deve olmak üzere, binek hayvanlarını bir gelin gibi süsleyerek, diğer hayvan sürülerini de önlerine katarak, bir şölen havasında kona-göçe, ağır ağır yaylaların patika yollarında yol alırlar. Şimdiki zamanlarda ise, asfalt yollar, motorlu araçlar, zaman tasarrufuyla bu geleneği iskalamış durumdadır.

Bahar gelen de Çukurova'dan hareket eden Yörüklerin en son durakları Andırın, Elbistan, Afşin, Sarız ve Pınarbaşı yaylalarıdır. Güz mevsimine kadar yaylaların tadını çıkartan Yörükler, dönüşlerinde, birbirinden lezzetli et, süt, yoğurt ve peynir gibi ürünler elde ederler. Ürünlerini paraya çevirerek, aile bütçelerine ekstra ekonomik katkı sağlarlar.

Günümüzde yayla geleneği ve yayla kültürü; ulaşım kolaylığı ve modern araç-gereçlerle, farklı biçime dönüşmüş durumdadır. İnsanlar, şehir konforunu yaylada yaşamak isteyince, doğanın yapısına uygun olmayan malzemeler ve çarpık yapılaşmayla, hayvan varlığı ve floraya zarar vermektedirler.

Göç yolu kültürüdür. Bu da yaylacılıkla ortaya çıkar. Yaylalar: Ah bu insanın kanını kaynatan yaylalar... Altmışlık- yetmişlik ihtiyarları, yirmisinde delikanlı sandıran yaylalar. Enerjiyle doldurur tüm bedenleri.

Ah o etrafı çevrelenerek yanan kızıl ateşin, parlement mavisi akşamlarla buluşma saati. Masallar, hikâyeler anlatır yaşlı dedeler; platosu doğal, dekoru doğal mekânlar. Ozanları besler bu rüyalar. Tatlı bir huzurdur, insanların tüm hücrelerine nüfuz eden.

Göç yolunda biriken, geride kalan nice hatıralar, izler. Bahar gelende mıknatıs gibi çeken göç yolları. Güz gelende yeniden başlar yayla dönüşü. Ölüm- kalım olmaz ise eğer, hazırlığımız, bir dahaki sefer...

TAHSİN SARIBIYIK

GÖÇ YOLUNDA ANDIRN YAYLALARI

Andırın hepimizin bildiği gibi Çukurovalıların önemli yaylalık yerlerinden biridir.

Çünkü sıcak bölgelerdeki insanlar yazın dinlenmek için yaylalara çıkmaktadırlar. Andırın bölgesine yaylaya çıkan insanlar ihtiyaçlarını Andırından karşılamaktadırlar. Buda Andırına azımsanmayacak bir ekonomik katkı sağlamaktadır.

Bu nedenle Andırılılar yaylarına, doğal kaynaklarına sahip çıkmak korumak ve geliştirmek zorundadırlar. Korunması gereken kaynakları şöyle sıralamak mümkündür.

- **Ormanlar,**
- **Su kaynakları,**
- **Tüm bitkiler,**
- **Tüm canlılar** korunmalı ve en önemlisi de,
- **Çevrenin kirlenmesi** önlenmelidir.

Bunlara ek olarak toprak korunmalı ve çevre kirletilmemeli. Yayladan faydalanan insanlar çevresini kirletmemeli ve bozmamalıdır. Her şey geldiklerinden daha temiz ve daha bakımlı bırakmalıdırlar.

VAHİT KAHVECİ

GÖÇ YOLUNDA YAYLA KÜLTÜRÜ

Yaylacılık Anadolu İnsanın geleneğidir, hayat tarzıdır. Yaylacılık kültürü genel anlamda her yörenin iklim yapısına göre değişse de ana amaç iki temel üzerinde anlamlaşır:

Birincisi: Hayvancılığa dayalı yaylacılık

İkincisi: Sıcak iklimin zorunlu hale getirdiği insanların sarı sıcağıdan korunmak amaçlı rakımı yüksek olan bölgelere taşınmasıdır.

Şartların birçoğu değişmiş olsa da değişmeyenleri ile yaylacılık kültürü günümüzde de devam etmektedir. Yayla deyince akla sadece serinliği yetmez; suları olmalı, geniş meraları olmalı, havası olmalı... Atalarımıza göre bunların hepsi bir arada olmazsa orası yayla vasfını taşımayan yerlerden sayılmıştır. Bunların hepsi bir arada olmalı ki yayla ve yaylacılığa uygun yerler saymalıdır.

Biz burada aşağıda bahsedeceğimiz Çukurova aşiretlerinin geleneğinden farklı Anadolu'nun köylü kültürünü anlatan yaylacılığı anlatacağız. Bilhassa Toros dağlarının eteklerine yerleşmiş köylerimizin yaylacılığını anlatacağız. İlbaharda karlar erir erimez 'Yaz yurdu' diye adlandırdıkları göçle başlar, yaylacılık. Bu erken çıkışa sebep ise kıştan tedarik edilen 'Avarlık' yani 'ot saman sap' kalmamış ama ilkbaharın yeni yeni kendini göstermesiyle de otlar yeşermeye başlamış, soğuk da olsa yaz yurdu kaçınılmaz olmuştur. Hayvanların otlaması için münasip görülen yerlere çadırlar kurularak hayvanlarının rahatça otlamasını sağlarlar.

Hülagu BALCILAR

GÖÇ YOLUNDA ANDIRIN YALALARI

Andırın İlçemiz benim için ayrı bir dünyadır. Coğrafi konumu, iklimi, soğuk suları, güzel yaylaları ve nazik, misafirperver insanları ile Andırın bütün Çukurova halkını yazın yaylalarına davet eder, misafir eder, ağırlar ve güzün de yolcu eder.

Her köyünün, her yaylasının, her semtinin ayrı özellikleri ve güzellikleri vardır. Benim çocukluğum, gençliğim Andırın yaylalarında geçmiştir. Çocukluğumu anlatan şiirimden bir kıta yazsam herhalde bir fikir verir.

*Hep böyle geçirdi ömrümüz orda
Deve çeken bir kızın arkasında
Konup göçerdik yurttan yurda,
Bazen bir ovada, bazen bir dağın yakasında*

Kayranlı, Başkesik, Ağca Dağ gibi sarp ve yalçın kayalardan oluşan muhteşem dağların yanında Kırksu gibi, binlerce insanı konaklatan bol sulu, saklı yaylaları da vardır.

Hayallerimin örüldüğü, hayatımın şekillendiği, en güzel hatıralarımın saklandığı yer Andırın yaylalarıdır. O yaylalarda hep davar güttüm. Üniversiteyi bitirinceye kadar. Dağları, ormanları soğuk pınarları karış karış dolaştım. Ağaçlarla, taşlarla, kuşlarla konuştum. Hayatımın en gizli sırlarını onlarla bölüştüm. Gene de o dağlarda davar gütmeye varım.

Tabiat, temiz hava, dağlar, ormanlar... Çağlayan pınarlar, hürriyet vardı. Var olduğumu anlardım. Her şeyimle yaşadığımı duyardım. Salatalığın, domatesin rayihası çok uzaklardan duyulur. Fasulyesinin, mekesinin tadına doyum olmaz. Dudu, güz eriği, cevizi hele olgunlaştığı zaman yabani yunus eriğinin güzelliğini akıl almaz. Gözümü kapadığım zaman kağnıları görüyorum. Kağnı tekerlerinin cazırtısını dinlemek ayrı bir zevkti. Tabi o dili bilenlere.

Yazmakla bitmez, dağlarımı özlüyorum, ormanlarımı, ağaçlarımı özlüyorum... Çamları, kamalıkları, karaardıçları, soğuk pınarları, olukları, ovaları, yamaçları, davarları özlüyorum... Yuvarladığım taşları, çam dalına binip zıypındığım bayırları, çengetirleri, haymaları, kara çadırları, at koşturduğum çayırları, şahinleri, doğanları, atmacaları, deve çeken kızları özlüyorum...

Karacaoğlan da benim gibi Andırın sevdalısı imiş:

*“Kamalağın, kara ardıcın içinde
Kırmızı kolçaklı yar ister gönül.”*

derken Andırın yaylalarını söylemiş, bizim yaylalarda aşk başkadır.

(Tirşik Dergisinde yayınlanan ANDIRIN isimli yazısından)

GÖÇ YOLUNDA YAYLA HAYATI

Yaylacılık Andırın'ın en aşağı kesiminden en ucundaki köyüne kadar herkesin yaşantısının bir parçasıdır. Andırın dışında kadirli, Osmaniye, adana gibi civar bölgelerinin yanı sıra yurt dışına kadar uzanan geniş bir kitle yaz sıcaklarının bastırmasıyla Andırın'ın muhtelif yaylalarına yaylaya çıkar.

Yaylacılık Andırın'da da bir kùltùrdür. Bu kùltür eski zamanlardan günümüze kadar uzayıp gelmiştir. öyle ki beşbuçak'ta oturan soğancılar'a, Akgümüş'e se'ye, geben'de oturan meryemçile doğru yaylaya çıkılmaktadır. Bu dönemlerde yaylayla ilgili anların, Türkülerin ve ağıtların zenginliği bir hayli renklidir.

Çok eski çağlardan günümüze kadar uzanan süreçte Andırın'ın; adana, kadirli, Osmaniye ve Yeşilova bölgelerinde yaşayan insanların yayla merkezi olduğunu elimizdeki traihsel ve kültürel ürünlerden hareketle tespit ediyoruz. Andırın ilerideki yıllarda da bu misyonunu daha da kapsamlı şekilde devam ettirecek doğa özelliklerine fazlasıyla sahiptir. Buna paralel olarak her geçen yıl andırın'da yaylacılık faaliyetleri büyüyerek ve gelişerek devam etmektedir

Yaylaya göçme hazırlığı: eskiden yaylaya göçme nisan ayında olmasına rağmen 1060'lı yıllarda artık ekinler biçilip, tarladaki otlar hayvanlara yedikten sonra (takriben mayıs sonu) yaylaya göçmenler başlar. Yaylaya göçülecek günün belirlenmesi aile içerisinde özellikle çocuklar arasında gerçek anlamda bir bayram haberidir.

Yaylada hayat: yaylanın çok önemli bir yeri vardır. Üç beş köyün birlikte gelip yerleştiği yaylada hayat bir sosyal etkinlik ve sosyal etkileşim yeridir. Köylerin şehre yakınlığı, ulaşım imkanı, şehre gidiş geliş sıklıkları onlara yenilikleri daha yakından tanıma imkanı vermektedir. Kendi dönemine göre moda sohbetleri, çocuklar arasındaki oyunlar tam bir kültür alış verişi yaşatır. Genç kızların çadırlarından su satırları (satır, içi kalaylı bir cins su kovası,bakraç) alarak pınarın yolunu tutar. Hepsi en yeni elbisesini giymiş, saçlarını taramış ve eşarbını örtmüştür. Pınarın başında sular doldururken sohbetler ve tanışmalar başlar.

Gençler voleybol, dama, dokurcun gibi oyunların oynandığı ve ufak bir çay ocağının bulunduğu bakkal çadırı diyebileceğimiz yerde toplanarak çeşitli oyunlar oynarlar. Orta yaşlı ve daha yaşlılar ise oda haymasında toplanırlar, sohbet eder ve namaz vakitlerinde namaz kılarlar.

Yaylada zaman zaman,güreş, cirit, voleybol gibi yarışmalar düzenlenir. Mevsim yaza doğru ilerledikçe kışla bölgelerinde yetişen, domates, karpuz, incir, patlıcan, biber gibi yiyecekler, heybe veya sepetlerle kışladan getirilir.

Yayladan dönüş: yayladan dönüş çocuklar için kışla yaşantılarını özlemek olsa da mevsime uygun bir hüznün vardır. Artık yaylada havalar soğur, yağmur yağar, çevrede otlar kurumuştur, yağmurdan topraklar çamur olmaya başlamıştır., çıkışın aksine bir planla yayladan dönülür. Çocuklar için eğlenceli olanı ise son gece kurumuş hayma dallarının yakılması ile meydana gelen aydınlıkta oynamaktır.

Kaynak:Andırın Kültür Varlıkları Kitabı

Şiir

GÖÇ YOLCUĞULU

Sığırlar meleşirdi yayla zamanı
Savunurduk ayırırdık samanı
Garücenin dalga dalga dumanı
Yavaş yavaş yayla göçü başlardı

Sineklerden kendimizi korurduk
Hor boğazında birde yornuk verirdik
Gastala çıkınca orda dururduk
Ordan öte yol alırdı göçümüz

Çotağın gıyında biraz galırdık
Yitirdik emlikleri geri bulurduk
Göç göçe garışır hep bir olurduk
Gona gona yol alırdı göçümüz

Haştırından öte ekiz çınara
Gonar idik şöyle hep bir kenara
Su almaya iner idik pınara
At oluğunda döner idi göçümüz

Boz'an de guruca ovaya konardı
Tavukları haymanlara dönerdi
Fiske derler çadırlarda yanardı
Çam gısığında düzelirdi göçümüz

Kimler derdikine asvalt yapıla
İcat edenlerin eli öpüle
Beğlikliler gonardı capıla
Gerideğini bekler idi göçümüz

Gazanpınar Hilal birde Adere
Uğrardık buraya hep sıra sıra
Düzülmüş göçün ucu nereden nere
Yornuk alır devam eder göçümüz

İkinci günde aykırı oluktan aşardık
Yaylacıyık derde birde şişerdik
Atlar tekerlenir bider düşerdik
Çonlar öte langırdardı göçümüz

Bazen üstümüzden keklik uçardı
O göç yola deve uçandan geçerdi
Urfa tayı olan yavuz gaçardı
Sağar gayada incelirdi göçümüz

Övmeden geçemem Halburun düzü
Boram boram kokar baharı yazı

Süslü deve çeker Yörükler gızı
Sığınaktan aşağı iner göçümüz

Bu yolculuk yavaş yavaş biterdi
Kimi bozuk düzen kimi gatardı
Geben'in gağnısı maşur öterdi
O düzlüğe dağılırdı göçümüz

Tahta köprüden sola dönerdik
Atımızdan yavaş yavaş inerdik
Borka böğüğe varıp artık gonardık
Bölük bölük olur orda göçümüz

Derki Celal çadırları düzerdşk
Toprağını döleklerdik gazardık
Ara sıra meyrem çili gezerdik
Eylül ayında geri döner göçümüz

Celal KOLUÇOLAK

ŞİİR

Vahit KAHVECİ

ÖZLEDİM

Nice yıllar oldu ayrı düşeli
Toprağını boranını özledim
Ormanları çam ağaçlı meşeli
Purçakpurçak açışını özledim

Meyremçil'incılga giden yolunu
Oyununu omçasını çonunu
Boncuklu'ya giden yayla yolunu
Dolanarak gidişini özledim

Ardıçlı yolların gölgelerinden
Bir ömür dem sürdüm gelmem köründen
Garbi yeli eser yükseklerinden
Perçemime vuruşunu özledim

Sinmiş toprağına lalenin rengi
Yollarda Yörükler develer çanlı
Kayranlı karşımda başı buhranlı
Kar suyunun akışını özledim

Elleri kınalı, saçı belikli
Cepken dar geliyor çifte ilikli
Göçmeni zubunlu, ayak edikli
Göz ucuyla bakışını özledim

Alaz tepelerden çoban sesini
Ninemin başında eğri fesini
Yolcu çeşmesinin bakır tasını
Su doldurup içmesini özledim

Baranın gözüne suya gitmeyi
Evin alt damında keven ditmeyi
İlkbaharda dam ucunda yatmayı
Kuş sesine uyanmayı özledim

Tırpan dövrekten ekin biçmeyi
Sürülerle yaylalara göçmeyi
Daldan dala atlayarak geçmeyi
Taştan taşa sekmesini özledim

Yükseklerde kekliklerin ötüşün
Sarp kayadan geyiklerin bakışın
Hissedince avcılarının gelişin
Köşe bucak kaçışını özledim

Köyümü köylümü komşularımı
Yareni, dostumu, bacılarımı
Sökünü bekleyen avcılarımı
Avlarını alışını özledim

Anamın ildiği keten fistanı
Nasıl mutlu eder gel gör insanı
Batınca dikenden yanınca canı
Yalın ayak sekmesini özledim

Özledim babamın ala abasın
Özlemin dedemden kalan yabasın
Özledim sofrada bağdaş kurmasın
Yün çorabı gön çarığı özledim

Gozgulağı madımağı yarpuzu
Dilip dilip yediğimiz karpuzu
Ne mutluyduk bir arada gör bizi
Anılarda kaldığını özledim

Yüz koyunun bir tek olan koçunu
Yel vurdukça dalgalanan saçını

Toprağından çıkarırken geçimi
Terlerimin akışını özledim

Kerpiç evde tek odada gün boyu
İnsanı büyüler ibretlik huyu
Kuyudan satırla alınca suyu
Salınarak gelişini özledim

Bu gidişle bende kalmaz özlemek
Çıklıklı'daKocöküz'degüzlemek
Kar içinde arkadaşı gözlemek
Diz atarak gelişini özledim

Düz ovasın, yamacını düşünü
Gün vurunca Sakartaş'ın başını
Birden çöken Yorgancı'nın kışını
Hışım gibi yağışını özledim

Her mevsimde havasını suyunu
İlkbaharda yeşilini koyunu
Yatağından taşan Kırksu Çayı'nı
Boz bulanık akışını özledim

Karanfili iplik iplik sarmayı
Reyhanını kurutmaya sermeyi
Özlemişim ağ yarimi görmeyi
Bana karşı gelişini özledim

Sarp kayada boyun büken aygülün
Göğ çiçeğin, arpacığın, sümbülün
Yadellere gelin giden son gülün
Gözyaşını döküşünü özledim

Özledim köyümün uşaklarını
Beline çektiği kuşaklarını
Tarlada buğdayın başaklarını
Habbe habbe oluşunu özledim

Uçmak için kanatlan ferihin
Asmalarda salkım salkım koruğun
Ham gönden yapılan kuru çarığın
Ayağımı sıkışını özledim

Kağnıların yankılanan sesini
Yoğurt konan bakır hoşaf tasını

Anamın soğanlı bulgur aşını
Kaşık çalıp yemesini özledim

Anamın babamın duvar resmini
Doymadım duymaya güzel sesini
Verirken görmedim son nefesini
Süzülerek bakışını özledim

Yaşlandıkça bende vatan özlemi
Unutturdu sanki yolu yordamı
Bir ben miyim acep yoksa siz demi
Toprağının kokusunu özledim

Hanımlar toplanıp şor etmesini
Kirmen eğirerek yün ezmesini
Gözlere çekilen is sürmesini
Kara kaş el gözü özledim

Yaz geldimi yaylaların başına
Develer eşeğin düşer peşine
Her gece bir türkü girer düşüme
Hey hey diyen çoban sesin özledim

Düğün aleminde tavuk çalmayı
Kurulan halayda başa durmayı
Gelen seymenlere hatır sormayı
Davulları zurnaları özledim

Firez tarlasında sürü gütmeyi
Bıldırcın avlayıp kebab yapmayı
Karşıdan karşıya sapan atmayı
Vın diyerek gidişini özledim

Tarlaya çapaya giden kızları
Ekin biçtiğimiz sıcak yazları
Gençlik vardı kim tutardı bizleri
Sazlı sözlü geceleri özledim

Evin sofasında buğday eleyen
Ninnileyip çifte beşik sallayan
Cami avlusunda ezan bekleyen
Pir sakallı dedeleri özledim

Kağrı tekerinden çıkan o sesi
Öküzlere ho dediğim mesesi

Yorgunluktan ıkılmaz olur nefesi
Esmer teni kavruk yüzü özledim

Yayık iin kurduğumuz atmanın
Taze yağdan sıcak sokum yapmanın
Beyirlerde davar saėan fatmanın
obanına gülüşünü özledim

Kenger'i Kırık'ı Karapınar'ı
Benim elim güzellikler diyarı
Tarlardan toplayıp acı soğanı
Yumruk vurup yemesini özledim

Velhasılı ekmeğini aşıını
Vefasızın yaya benzer kaşıını
Anamın dizine koyup başımı
Yastık yapıp yatmasını özledim